

03

A magyar földimogyoró

A KLÍMAVÁLTOZÁS NYERTESE

Bővebb információ, kapcsolatfelvétel

Milyen stádiumban van?

Megvalósult a vetőmag-nemesítés, kisüzemi technológia mentén készül a héjas pirított földimogyoró, a hidegen sajtolt prémium olaj és a héjból a brikett fűtőanyag.

Eddig elért eredmények, az innováció várható társadalmi hasznossága

Immár egyedülálló módon 15 hektáron folyik a termesztés a Homokhátságon, és további öt hektáron társ gazdálkodóknál. Prémium termékek biztosítása a piacon a fogyasztók felé, melyek hazai előállításból, ellenőrzött gazdálkodásból származó, saját feldolgozású, garantáltan GMO mentes termékek.

Referenciák, díjak, sajtó/médiamegjelenések

Államilag elismert három földimogyoró-fajta a nemzeti fajtajegyzékben: Balla, Zoltán és Kata néven. Dr. Nagy István agrárminiszter hivatalos látogatása Dr. Balla Zoltán nemesítőnél és Kővári Róbert termelőnél a Zákányszéki családi gazdaságban. Új Mezőgazdasági Magazin, Aszódi János több riportot készített eddig a témában az elért eredményekről. A nyomtatott sajtó, Magyar Mezőgazdaság, Haszon Agrár Magazin is több oldalon készített interjút a nemesítővel és a termelővel.

A továbblépéshez szükséges

Az eredményeket saját erőből értük el. A növekedéshez szükséges kapacitásbővítés, több termelőegységben való termesztés lehetőségének biztosítása. Ezáltal nagyobb mennyiségben jelenhet meg a piacon egy prémium termék a kiemelt minőséget kereső fogyasztók számára.

Az innováció rövid leírása

Magyar földimogyoró, a klímaváltozás nyertese, Dr. Balla Zoltán nemesítési munkájának eredménye, három államilag elismert magyar földimogyoró-fajta. A vetőmag-előállítással megszületett a lehetőség a kész termékek – mint frissen pirított földimogyoró, hidegen sajtolt olaj és a héjból préselt brikett – előállítására. Napjainkban kisüzemi keretek között Zákányszéken, Kővári Róbert családi gazdálkodóval együttműködve folyik a termesztés.

Dr. Balla Zoltán 2013-ban – még egyetemi éve alatt, Nagy János professzor indíttatására – felelevenítette a földimogyoró termesztését. Elmondása alapján olyan növényben gondolkodtak, amely a klímaváltozás nyertese lehet. A nemesítő által végzett kisparcellás kísérletek 2017-ben igazolták a korábbi feltevéseket a termesztés eredményességére vonatkozóan, sőt az egy hektárra vetített terméshozam (3,3–3,6 tonna) a világ földimogyoró-termesztő országai közé pozicionálta hazánkat a magyar termőképesség alapján, hiszen az USA 3,8–3,9 t/ha, Kína 3,4–3,5 t/ha, Brazília 2,5–2,6 t/ha terméseredményt ér el.

A biztonságos köztermesztés elsődleges feltétele a GMO-mentes, igazolt előállításból származó vetőmag biztosítása a termelők részére. Napjainkig nem szerepelt államilag elismert földimogyoró-fajta a Nemzeti Fajtajegyzékben. Cél volt a fajtanemesítés során, hogy a fajtajelöltek elismerése megtörténjen a Nemzeti Fajtajegyzékben, valamint ezzel párhuzamosan a NÉBIH NKI, a Közösségi Növényfajta Hivatal (CPVO) vizsgálatai után az európai uniós Fajtajegyzékben is elérhetőek legyenek a magyar fajták.

A nemesítés során megszületett három magyar földimogyoró-fajta kuriózumnak számít, de a klímaváltozásnak köszönhetően van jövőjük Magyarországon. Az új fajták a Nemzeti Fajtajegyzékben a Balla, Zoltán és Kata neveket kapták. A Balla és a Kata elsősorban friss fogyasztásra alkalmas, míg a Zoltán ipari feldolgozásra, hiszen 52–53 százalékos az olajtartalma. Ebből már idén hidegen sajtolt mogyoróolaj készül Egerszalókon. A tisztítás után visszamaradó héjból pedig elkészült a fűtésre alkalmas brikett, mely beltartalmában a tölgyfa briketttel egyenértékű.

A földimogyoró az agrárium fekete éveként emlegetett 2022-ben is helyt állt. A növényfaj igen jól bírja az aszályos periódusokat is, sőt, akkor virágzik a legjobban. A nagy árbevételű, jelentős mennyiségű termést produkáló növények szerepe a jövőben is elvitathatatlan. Azonban ma még olyan növényeket is nagy felületen termesztünk, amelyek nem bírják a klímaváltozást. Helyettük reális alternatíva lehet a földimogyoró, mellyel még profitot is realizálhat a termelő.

A Balla néven jegyzett földimogyoró-fajta tenyészideje 140–145 nap körül alakul. Magtermése a fajtaelismerés időszakában (két év átlagában) 2,54 tonna volt hektáronként, ami 9,7 százalékkal több, mint a kísérlet átlageredménye. Olajtartalma 50,6 százalék, fehérjetartalma 25,1 százalék volt. Ezermagtömege 952 gramm a vizsgált évek átlagában. Termesztési tulajdonságai kedvezőek. Értékelhető mértékű kórtani fertőzés a vizsgált évek alatt nem fordult elő. Olajtermése 1100 kg/ha, ami 112,5

százalék a kísérleti átlaghoz képest, fehérjetermése 510 kg/ha, ami 102,8 százalék a vizsgált időszakban kapott eredményekhez képest.

A Zoltán nevet egy ipari termesztésre szánt fajta kapta. Rövidebb tenyészidejű (130–140 nap), kiváló beltartalmi tulajdonságokkal bíró fajta. Olajtartalma 52,4 százalék, amely több, mint négy százalékkal haladja meg a standard fajták olajtartalmát. Fehérjetartalma 26,2 százalék, fehérjetermése hektáronként 494 kg/ha. Ezermagtömege 440 gramm volt a vizsgált évek átlagában. Olajtartalmát tekintve prémium, hidegen sajtolt olaj előállítására kiválóan alkalmas.

A harmadik fajta Kata néven kapott állami elismerést. Magtermése 2,48 t/ha, ami hét százalékkal több, mint a kísérlet átlageredménye. Optimális tenyészideje 135–142 nap között alakul. Ez a fajta is – a másik két elismert fajtaival megegyezően – szabadelvirágzású. Olajtartalma 49,15 százalék, olajtermése 1034 kg/ha. Fehérjetartalma 25,4 százalék, melyhez 501 kg/ha fehérjetermés társul. Közép tenyészidejét tekintve kiválóan megtalálja helyét a vetésforgóban.

2022 októberében már a korábban bejelentett vetőmagszaporító területről került betakarításra a következő évi szaporító anyag. A jövőben továbbra is fő cél, hogy a „termőföldtől az asztalig” programot meg lehessen valósítani, saját vetőmagból, hazai földön megtermelni, majd elkészíteni a GMO-mentes magyar terméket, ami lehet pirított mag, olaj vagy éppen mogyoróvaj.

